

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 437. Quænam in specia sint delicta, ob quæ amittitur feudum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

se esse vasallum, dominum cognoscere non posse, num sua sit jurisdictio, sed super hoc cognoscere debere Judicem aliis ordinatum, & comperto, quod conventus sit vasallus, causam remitti debere decidendam ad dominum, tanquam communem astitit Curtius *loc. cit. q. 7. cum Gl. fin. in c. 1. de investit. in mari facta.* quod tamen in puncto juris non carere difficultate, ait Clar. *n. 70.* eò quod de jure communi Judex, coram quo opponitur declinatoria, semper cognoscat, num jurisdictio sit sua, etsi in praxi obtinere contrarium sit difficile, maxime quia revera majus est interesse domini, qui cognoscere debet & judicare, num quis sit vasallus suus, quam Judicis ordinarii. Quamvis, si excipiens sit in quasi possessione vasallagii, Clar. omnino se inclinare dicat, quod dominus ipse cognoscere debeat, vel saltem Pares curiæ. Porro hæc ipsa, quod dominus in dicto casu sit Judex ordinarius, procedere quoque, dum vasalli sunt clerici & dominus laicus, communem (saltem dum feudum non habetur ab Ecclesia secundum dicta *Resp. 1.*) dicunt Marian. *in c. ex transmissa. de for. comp. in §. limit.* Felin. *in c. verum. eod. post. num. 3.* Curt. *loc. cit. q. 2.* Clar. *loc. cit. num. 8.* eò quod, ut dictum paulò supra, Ecclesia & clerici ratione feudi, saltem non Ecclesiastici, subjiciantur domino laico, prout de consuetudine attestantur Archid. *in s. unic. de Cleric. conjug. in c. Guido Papa decis. 139.* & de magis hodie dum communi Legistarum & Canonistarum, ideoque sequenda. Clar. *cit. num. 8. in fin.* semper, ut addit, salvo judicio Ecclesiæ Romanæ. Et quidem procedit sine distinctione; sive agatur inter vasallos clericos de proprietate ipsius feudi, sive de possessione illius, ut Bald. *in c. ceterum. de judic. Aretin. ibidem. col. 4.* & Decius *post num. 66.* Clar. *loc. cit. num. 9.* eò quod, ut Idem, regulariter ille debeat esse Judex in causa possessionis, qui est Judex competens in causa proprietatis. Sed neque possunt vasalli de feudo litigantes prorogare jurisdictionem alterius Judicis sine licentia ipsius domini, Bart. *in l. 1. ff. de judic. num. 2.* Alex. *in l. 1. §. post oper. ff. de oper. novi nunc. num. 21.* Curt. Jun. *loc. cit. num. 5.* Marant. *p. 4. dist. 12. num. 19.* quos citat & sequitur Clar. *cit. q. 90. num. 20.* eò quod, cum talis jurisdictio specialiter à lege tributa domino, non potest consensus partium contra privilegium à jure concessum quicquam operari, non secus, ac clerici non possunt, etsi velent, consentire in Judicem laicum in præjudicium juris Ecclesiastici. Secus dicendum, si res, super qua litigant vasalli; non esset feudalis, sed alia; tunc enim possent prorogare jurisdictionem alterius domini. Vide Clarum *cit. num. 10.*

4. *Resp. quartò:* In causis feudalibus dari appellationem tam à paribus quam à domino, certum est juxta *c. 1. in tit. quo temp. mil.* Mynsing. *cent. 5. obs. 5.* Gail. *l. 1. obs. 1. num. 56.* & in ea observanda omnia itatuta à jure communi, nimirum ut fiat gradatim, intra decendum &c. Mynsing. Gail. *LL. cit.* Fit autem ad proximum superiorem, si sit, si autem non sit, appellandum ad dominum tribunalis, nempe ordinarium, cui res subjecta est. Mynsin. Hinc, si dominus est persona Ecclesiastica, dirigenda appellatio ad superiorem illius Ecclesiasticum; si secularis, ad secularem ex quo enim is subjectus ordinario loci, ad hunc spectat corrigere inferioris Judicis iniquitatem. AA. *in cit. c. ceterum.* cujus sententiam prævaluisse in Camera dicit Mynsin. Cæterum si dominus

feudi directus nolit vel non possit exercere jurisdictionem, tunc ad ordinarium conventi devolvitur jurisdictio, nisi sit dominus superior mediatus, qui sicut supplet & corrigit iniquitatem sententiæ, à qua appellatum, ita etiam negligentiam domini nolentis judicare. Mynsin. *l. c. cum Abb. l. c.*

5. *Resp. quintò:* Re conventio quoque in causis feudalibus coram Paribus curiæ locum habet; cum, ut dictum, sint Judices ordinarii. Gail. *cit. obs. 1. num. 59.* citatis And. de Isernia *in c. 1. de contrrov. feud. apud par. term. num. 1.* Afflic. *ibid. n. 4.* Zasio *de feud. p. 2. n. 25.*

Quæst. 436. Quid sit feloniam, an & qualiter ob eam vasallus privetur feudo?

1. *Resp. primò:* Felonia vox barbara, feudalists usitata in genere significat delictum in dominum directum commissum à vasallo, ob quod is privandus venit feudo. *L. 2. feud. tit. 37.*

2. *Resp. secundò:* Ob feloniam commissam ipso jure privatur vasallus feudo quò ad dominum illius. Gail. *l. 2. obs. 21. n. 1.* Rosenth. *de feud. c. 10. concl. 3.* quò ad possessionem verò feudi amittendam requiritur processus & sententia declaratoria commissæ feloniam, & hinc incurse privationis feudi, ita ut causæ cognitio citato vasallo, ad videndum se commississe feloniam præcedere, eaque probatâ sententia declaratoria sequi debeat per textum *c. 1. de feud. sine culp. non amitt.* Afflic. *ibid. n. 13.* Alex. *conf. 103. n. 16. vol. 1.* Bald. *in c. 1. §. publici latrones. de pace tenenda.* & alii, quos citat & sequitur Gail. *l. c. item Rosenth. l. c. & Clar. q. 62.* idem dicens de omni alia causa, ob quam amittitur feudum eò quod, ut Grammat. *decis. 15. n. 8.* ait: Omnia jura mundi disponentia pro aliquo crimine ipso jure imponi pœnam, intelligenda esse; modò secuta fuerit sententia declaratoria, quâ declaratur, illud crimen fuisse commissum, aliàs pœna non poterit habere executionem seu effectum suum. Nihilominus limitanda responsio ita, ut non procedat in vasallo, qui comisit feloniam notoriam actu permanentem, quo casu dominus de facto sine sententia posset occupare feudi possessionem. V. g. si vasallus sit in notoria rebellionem actu persistente contra dominum. Gail. *l. c. n. 8.* eò quod in notorio facti permanentis probatio in contrarium non admittatur, ut Idem cum Afflic. *in c. 1. §. si quis dominum. notab. 2. n. 6. de pace tenend.* adeoque nec opus sit sententiâ declaratoria; quales plures casus, in quibus in notorio non requiritur sententia declaratoria, recenset Felin. *in c. cum non ab homine de judic. n. 10.* De cætero ad probandam ingratitude erga dominum requiri testes quinque omni exceptione majores, ait Clar. *q. 60.* per expressum textum. *c. 1. quot test. sint necess. ad prob. quem textum etiam Molinæ;* cum quibusdam aliis dicat non esse authenticum, & non servari, contrarium tamen, esseque legem, & pro lege servari debere, & ita teneri communiter, asserit Clar. *loc. cit.* cum Belvisio & Bertrand.

Quæst. 437. Quanam in specie sint delicta, ob quæ amittitur feudum?

1. *Resp.* Delicta hæc triplicis sunt generis, dum aliqua directè in dominum committuntur; alia indirectè offendunt illum; alia nec directè nec indirectè dominum tangunt; quia tamen multum infamant, seu gravem infamiam juris inferunt,

ferunt, impediunt, quò minus vasallus honestè in curia domini cum aliis stare possint & habentur. *L. 1. feud. tit. 5. 17. 21. l. 2. tit. 3. 5. 6. 7. 14. 17. §. fin. & tit. 26. §. vasallus.*

2. Ad primam classem spectant, in vasallum injicere violentas manus domino, aut contra eum gladium stringere, etiam vulnere non secuto. Eidem veneno aliove modo insidias struere. Castrum, domum aliave bona domini vi aggredi. Fœdus aut amicitiam cum hostibus domini inire, intellige, in perniciem domini; secus de inita ad alium effectum, prout hoc ipsum limitat Clar. *q. 54.* hoc enim non esset contra fidelitatem. Dominium sine jussu Magistratûs criminaliter accusare, aut famosa aliqua actione pullare, aut in simili causa agere testem, aut advocatum contra dominum, si feudum neget; Circa quod notat Clar. *quest. 59.* non cadere vasallum à toto feudo, si neget partem seu certa prædia, sed tantum à parte illa negata. Uti etiam non censetur feudum negasse, ita ut incidat in pœnam privationis contestando litem, & negando narrata, uti narratur si arcana Domini dolosè revelet. Si eum in acie deferat; si non præstet debita servitia, & agat contra contenta in juramento fidelitatis. Vasallum tamen non cadere à feudo, pro quo præstanda certa pensio ob eam per biennium vel triennium non præstitam, tanquam communem cum Alex. *conf. 9. num. 3. l. 3.* & aliis astruit Clarus *q. 51.* cum ea à jure non numerentur inter causas feudum amittendi, & universaliter loquendo, si inferat domino gravem aliquam injuriam aut lationem in bonis corporis, famæ, fortunæ; item si vasallus sciens circa hæc bona imminere domino periculum, eum de hoc non certificavit, ubi potuit, vel etiam tale periculum, ubi potuit, non fuit amolitus. Huc etiam refert gravem deteriorationem rei feudalis Molina *in consuetud. feud. Parisiens. §. 80. quest. 166.* cum aliis; idque exemplo emphyteuseos. Quam tamen sententiam sibi nunquam placuisse ait Clar. *q. 56.* eò quòd, cum feudum sit quasi donatio respectu domini utilis, non debeat esse in consideratione, etiam notabile damnum, quod facit vasallus in re feudali citra præjudicium domini directi. Secus tamen censet, si vasallus dissiparet vel dilapidaret majorem vel meliorem partem rei feudalis. Qualiter verò ob alienationem feudi factam sine consensu domini eo excidat vasallus, dictum satis est in antecedentibus. Illud porò circa hæc omnia notandum, cum Claro *q. 61.* vasallum non amittere feudum, si coactus fecerit contra dominum pro quo citat Gl. *in c. 1. §. porò. qua fuer. prima caus. benef. amitt. & Gratum conf. 5. num. 13. l. 2.* Idem est de metu justo cadente in constantem virum. Secus tamen esset, si cessante vi aliave causâ metûs, pergeret offendere dominum. Clar. *loc. cit. num. 2.* Item cum eodem *quest. 53.* notandum quòd, si vasallus habens rem in feudum à pluribus, unum ex illis offendat, non cadat à toto feudo, sed tantum pro illa parte, quæ respicit dominum offensum. Arg. *c. 1. de vasall. qui cont. constituunt. Lothar.* ubi verò feudum à pluribus in solidum teneret, rem non transiret sine difficultate, ait *ibid.* Clar.

3. Ad secundam classem spectant si vasallus adulterium committeret cum uxore domini; per textum *c. 1. §. 1. quib. mod. feud. amitt.* Quod ipsum extendit Clar. *quest. 8.* cum Ilermia *ad cit. §. 1.* ad vasallum committentem stuprum cum

uxore domini vidua; secus, si commiscecretur cum ea, postquam transit ad secunda vota; idem extendit Reiffenst. *h. t. num. 153.* ad neptem, nurum, sororem domini, etiam dum eis commisce-ri attentat. Si vasallus committeret scienter aliquid cedens in gravem injuriam personarum specialiter pertinentium ad dominum juxta *l. 2. tit. 7.* huc etiam reducit Reiffenst. *loc. cit.* si vasallus subditos crudeliter tractaret, aut nimium gravet, vel emungat.

4. Ad tertiam classem spectant crimen læsæ majestatis, latrocinium, & quæcunque gravia crimina irrogantia gravem infamiam juris.

Quest. 438. Qualiter Ecclesia privetur feudo ob delictum Prælati?

RESP. Feudum annexum dignitati Ecclesiastica Prælati eam possidens, si unum ex recensitis delictis committit, non amittit absolute Ecclesia, sed Prælati quò ad fructus & redditus, quamdiu is vivit, vel est in dignitate, redit ad dominum directum, etiam laicum; Prælati autem delinquente mortuo, vel deposito, aut resignante, dominium utile à Domino redit denuo ad Ecclesiam seu successorem in Prælatura (idem est de alio beneficiato habente feudum annexum suo beneficio) prout expressè & specialiter disponitur *l. 2. feud. tit. 40. §. item.* Rosenth. *loc. cit. concl. 3. num. 3.* Pirh. *h. t. num. 14.* Quòd si tamen feudum ad mensam Prælati & Capitulum simul pertinet, solo Prælati delinquente, non totum feudum, sed ex parte tantum competente Prælati proportionaliter quò ad dictos fructus & redditus amittitur. Alex. *in c. verum. de for. compet.* Rosenth. *loc. cit. n. 1.* ex ea ratione, quòd, ut dicitur *l. sanctimus. C. de penis.* peccata suos teneant auctores, nec ultra progrediantur metus quam reperitur delictum. Unde etiam, si solum deliquisset Capitulum, id non præjudicaret Prælati, sed Capitulum solum privaretur. Sua parte, quamdiu membra talia viverent, iisque mortuis, rediret pars illa ad successores: utroque verò tam Prælati quam Capituli delinquente, totum feudum ad dominum, mortuis autem delinquentibus, ad successores Prælati & Capituli rediret Arg. *cit. l. 2. tit. 40. & reg. jur. 76. in 6.* docent Alex. *loc. cit.* Rosenth. *c. 10. concl. 3.* Pirh. *loc. cit.* Reiffenst. *h. t. num. 158.* Tamen si enim ab initio feudum Ecclesiæ ita constitutum potuisset, ut delinquente Prælati unà cum Capitulo, feudum omnino amitteretur, id tamen nullibi in jure expressum, sed potius contrarium judicatum *cit. tit. 40. §. item.* ad hæc per se durum est, nimis rigidum & æquitati contrarium, Ecclesiam privari in perpetuum bonis suis feudilibus ob delictum personarum; cum bona hæc non tantum ad usum & commodum Prælati & Capituli, sed imprimis etiam ad cultum Dei, ministrorum perpetuam sustentationem, ad reparandam Ecclesiæ fabricam, ornatum altarium, & sustentationem pauperum sint donata; ideoque iniquum foret, si delictum administratorum in omnium prædictorum præjudicium redoundaret; ita Pirh. *l. c.* cum Abb. *in c. 1. de dolo & conum.* & Rosenth. *l. c.* De cætero feudum patrimoniale seu paternum & privatum, quod possidet Prælati aliusve clericus, is delinquentibus, amittitur, non secus ac feudum, quod habet laicus; cum in istiusmodi feudis æstimantur clerici ut laici Rosenth. *l. c. n. 1.* Laym. *in disc. de reb. Eccl. alien. thes. 95.* Pirh. *h. t. n. 13.*

Quest.